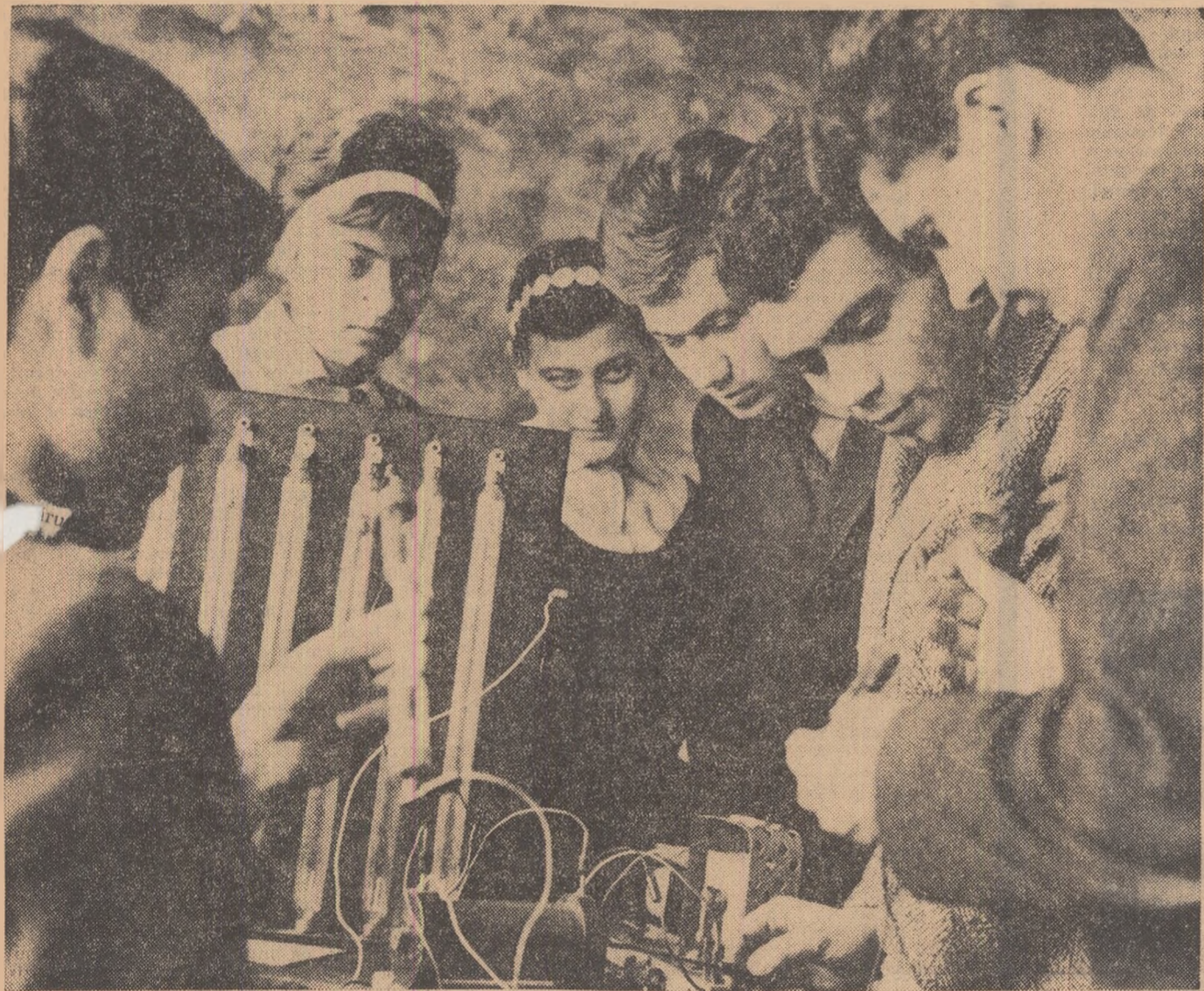

GAZETA

INVĂȚĂMÎNTULUI

Anul XVIII
Nr. 873
Vineri 18 nov.
1966
4 pag. 25 bani

EDITATĂ DE MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ȘI COMITETUL UNIUNII SINDICATELOR DIN ÎNVĂȚĂMÎNT ȘI CULTURĂ

Experiență privind descărcarea în gaze rarefiate în laboratorul de fizică al Liceului nr. 2 din Hunedoara

ELEVUL BUN

În anul acestui cincinal școala va cuprinde aproape un sfert din populația țării noastre. Aceasta este o realizare fără precedent. Ceea ce își propune învățământul nostru este însă nu numai să cuprindă mulți elevi, dar și să organizeze în așa fel pregătirea lor încât numărul elevilor buni, al celor ce își asimilează la nivel înalt cunoștințele și sint capabili să le aplice creator, să fie cit mai mare. Școala noastră este preocupată de găsirea celor mai bune soluții pentru a da țării inteligente vii și originale, creatoare de valori în diferite domenii. „Inteligenta este cel mai scump bun existent astăzi pe piața mondială” — spunea, cu altă dreptate, tovarășul Nicolae Ceaușescu la sesiunea Marii Adunări Naționale din decembrie 1965.

Cercetările psihopedagogice arată că elevul contemporan este beneficiarul noilor descoperiri tehnice și științifice al mediului social în care trăiește. Creșterea nivelului cultural al populației, educația preșcolară au accelerat dezvoltarea proceselor psihice și pledează pentru scăderea limitei de vîrstă pentru școlarii începători la 6 ani (cu diferențiere a celor cu posibilități de școlarizare la vîrstă de 6 ani de cei care vor trebui școlarizați de la 7 ani).

Pentru a putea cunoaște în ce condiții se formează elevul „bun” (prin elev „bun” denumim elevul dotat cu aptitudini care se caracterizează și printr-o pregătire școlară foarte bună) am întreprins în anul trecut o cercetare la cîteva școli din orașul Bacău. După cum a rezultat din răspunsurile la întrebarea „Care sînt elevii care v-au preocupat în mod deosebit în acest an școlar?” 75 la sută din învățătorii și profesorii chestionați de noi nu au avut în centrul atenției lor pe elevii buni, ci pe elevii slabi și medii, considerînd că elevul „bun” merge de la sine și că nu necesită o preocupare specială din partea școlii, pe cînd slaba pregătire lipsa de îndrumare și control din partea familiei, justifică grija pentru elevii cu dificultăți școlare. Dar a nu avea în centrul atenției pe elevii buni, pe elevii cu gândire vie, iscoditoare, pe elevii talentați, pe viitorii cercetători, pe viitorii inventatori, poate fi o greșeală cu implicații serioase pentru viitorul elevilor și al țării.

Marea majoritate a elevilor buni de la clasele următoare în cercetarea noastră n-au primit teme și îndrumări suplimentare, n-au primit îndemnul competent al specialității. Mentalități depășite, care

se mențin totuși prin inerție, determinînd aprecierea muncii învățătorilor sau profesorilor aproape numai în funcție de numărul elevilor rămași în urmă la învățatură, fac ca aceștia să-și concentreze atenția aproape exclusiv asupra elevilor din această categorie și să scape din vedere problematica elevilor buni. Se impune ca omenii școlii să fie apreciați de către directori, de către organele de inspecție, în primul rînd în funcție de numărul elevilor buni pe care i-au pregătit, acesta fiind unul dintre cei mai prețioși indicatori ai unei munci pedagogice de calitate.

Practica școlară a arătat că, în unele cazuri, elevul bun, dotat în mod special la un obiect, nesolicitat și lipsit de îndrumare, mai ales în clasele V—VIII, poate cădea în automatism, potențialul său rămînd astfel nerealizat. În cercetarea făcută de noi, chiar și în aceste puține cazuri (25 la sută) în care cadrele didactice au avut în preocuparea lor și pe elevii buni, ajutorul individualizat dat acestora s-a limitat la întrebări care solicită mai pregnant operații ale gândirii (analize, comparații, clasificări), la formarea și consolidarea unor deprinderi de muncă independentă, la teme facultative cu caracter creator (compuneri, crearea de probleme la matematică etc.).

Deși atenția și mobilizarea acestor elevi pe făgașul unei munci perseverente și de perspectivă depind de interesul pe care-l manifestă în această problemă profesorul. Dacă în unele cazuri, „elevul bun” învață acasă puțin sau deloc, deoarece (asa cum declară și părintii cercetați), „prind” lecția din clasă, îngimfarea se poate transforma, mai tîrziu, în regret. În unele cazuri urmărirea de noi am constatat că elevii cu reale posibilități, în loc să urce pe scara valorilor, au coborît în anonim. Or, dacă profesorul de specialitate ar reuși să trezească la elevii scintila curiozității intelectuale pentru studiul unei discipline, indicîndu-le metode de pregătire in-

dependentă și material suplimentar, ar contribui în mod substanțial la creșterea capacității intelectuale a acestora. La prosperitatea timpurie a tinerilor dotați.

Problema tratării diferențiate a elevilor dotați în clasele obișnuite, sau separarea lor în clase speciale — după aptitudinile — trebuie să constituie după părerea noastră o temă de cercetare a psihologiei pedagogice.

Elevii buni cercetați de noi au avut în 99 la sută din cazuri un „start” bun din clasa I. Succesul școlar obținut în clasa I a avut un efect mobilizator atît pentru școlarii cit și pentru familie. De aici rezultă importanța activității desfășurate de învățător și familie în primul an de școală, în determinarea sentimentului de încredere a elevului în propriile forte. O mică parte dintre elevii buni din clasa I încep să scadă ca nivel de pregătire în clasele IV—V și a VI-a și pot să ajungă uneori la limita rămînerii în urmă. Printre aceștia am descoperit cîteva cu aptitudini artistice, alții cu calități deosebite ale gândirii, cu un potențial de muncă ridicat. Între cauzele care au contribuit la ieșirea lor din rîndurile elevilor buni a fost un control diminuat din par-

tea familiei în ultimii ani și insuficienta cunoaștere a rezultatelor anterioare ale elevului, a capacității lui, asociată uneori cu atitudinea demobilizatoare a unor profesori din clasele V—VI, ca și insuficienta atenție și asistență acordată muncii școlare și preocupării intelectuale ale acestor elevi.

O caracteristică a aproape generală a elevilor buni este folosirea rațională a timpului liber și faptul că învață din plăcere sau din convingere, ceea ce le ușurează considerabil munca școlară. Cercetînd modul cum își petrec timpul liber am constatat că unii din elevii buni fac multă lectură suplimentară, alții rezolvă probleme, organizează colecții, se ocupă de filatelie sau iau lecții de muzică, ajută în gospodărie ori au alte preocupări pozitive. Aceste preocupări favorizează atît randamentul muncii școlare, cit și formarea multilaterală, armonioasă a elevilor respectivi.

Analiza comparativă a datelor obținute în cadrul cercetării noastre.

Lector univ. VIRGIL RADULIAN
profesor MIHAI LUPUȘORU
Bacău

(Continuare în pag. 4-a)

FUNCȚIA EDUCATIVĂ A ARTEI SCENICE

M. Niculescu
artist emerit
directorea Teatrului
„Tăndărică”

superba armată a pionierilor chemată să preta și să ducă pe culmile viitorului nemuritorul geniu al poporului român.

Ion Lucian
artist emerit,
directorul Teatrului
pentru copii și tineret
„Ion Creangă”

Între teatrul nostru, între artiștii și cadrele didactice există o veche și trinitică legătură. Cu prilejul cantorbirilor organizate sau imprompto, pe care le-am avut cu învățătorii și profesorii, dorind să le cunoaștem opiniile, sugestiile și observațiile, am fost adesea impresionată de adîncul lor grijă și de marea lor sensibilitate față de ceea ce aparține copilului și copilăriei. Mi-am întemeiat astfel convingerea că, sub imaginea aparentă a profesorului, păzitor aprig al disciplinei școlare, se află de fapt personalitatea complexă a observatorului fin și artist, care cercetează neobosit mijloacele adecvate formării personalității copilului. Mi-am reamintit toate acestea admirînd spectacolul prezentat cu prilejul constituirii Consiliului Național al Organizației Pionierilor, păzitor aprig al disciplinei școlare, se află de fapt personalitatea complexă a observatorului fin și artist, care cercetează neobosit mijloacele adecvate formării personalității copilului. Mi-am reamintit toate acestea admirînd spectacolul prezentat cu prilejul constituirii Consiliului Național al Organizației Pionierilor, venit din toate regiunile țării, spectacol care m-a impresionat profund prin rearsarea de vioiește, de lumină și vigore pe care a degajat-o. Cred că răspunderea principală în noua staționare a activității pionieresti este în modul cel mai judicios și fericit încredințat corpului didactic, pedagogilor bogăți prin experiența lor de viață și de învățămînt, prin cultura lor științifică și generală.

Ion Bănuță
directorul Editurii pentru
literatură și artă

Din lucrările consfătuirii de constituire a Consiliului Național al Organizației Pionierilor a rezultat necesitatea de a organiza pentru pionieri acțiuni interesante și atractive, acțiuni la care pionierii să participe cu dragoste și pasiune. Cred că manifestările artistice constituie acțiuni care pot să răspundă cu succes acestor cerințe.

Educătorii, profesorii, învățătorii sprijiniți de actori și de poezie, de regizori și scriitori pot folosi cu rezultate dintre cele mai frumoase, atît obișnuitele serbări și întreceri artistice școlare, cit și prezența spectacolelor organizate de adulți pentru copii, pentru a le deschide porțile înțelegerii frumosului, pentru a-i învăța să iubească patria și poporul nostru, pentru a-i învăța să deosebească ceea ce este rău de ceea ce este bun. Pentru a realiza toate acestea este însă necesar să înțelegem bine datorită pe care le avem față de copii noi, adulții, să încercăm să ridicăm manifestările artistice care le sînt destinate la înălțimea exigențelor vremurilor noastre. Să înțelegem că aceasta este una din căile pe care vom crește schimbul de miine, marea și

Iurie Darle
actor

Ceea ce emoționează întotdeauna la manifestările artistice ale copiilor este prezența lor plină de convingere. De această atitudine a copiilor față de fenomenul artei ar trebui să legăm, cred, marea ei funcție educativă. Spectacolul la care participă își pune mai mult decît se pare amprenta asupra evoluției copilului, asupra gustului său estetic asupra convingerilor și aspirațiilor sale.

De aci decurg pentru noi, cei care avem menirea de a-i orienta în fascinanta lume de miraje a artei, importante răspunderi. Mi-ăș permit să amintesc folosind acest prilej, că sîntem chemați să-i învățăm pe copii să înțeleagă marea artă, artă adevărată, să-i ferim de pseudovalorile lipsite de idei și de simțire, să cultivăm în sufletul lor prin intermediul acestui mijloc atît de convingător și de atragător marile idei și marile simțăminte.

Primul meu dascăl

Acad. prof.
CAIUS IACOB

Ori de cite ori gîndul pribeg se reîntoarce spre timpurile îndepărtate ale copilăriei, îmi apare pe prim plan imaginea luminoasă a întiiului și celui mai tubit dascăl al meu: Iosif Moldovan.

Era în 1918, ultimul an de existență a imperiului habsburgic. Am intrat, la vîrsta de cinci ani, în clasa I a Școlii confessionale române, pe atunci unica școală de limba română din orașul meu natal, Arad. Învățătorul ne-a primit cu căldură în sala nu prea mare care trebuia să adăpostească șase clase diferite, elevii fiecărei clase ocupînd o coloană distinctă de bănci.

Mă întreb și astăzi cum putea oare domina un singur om o sală care cuprîndea cel puțin 120 de eufi zburcați, plini de zburdălnicia tineretii? În acest fapt rezidă de-așgur unul dintre meritele principale ale dascălului nostru, care din fragedă tineret ne-a dat exemplul dăruirii de sine pentru o cauză nobilă. Lecțiile sale erau atît de captivante, metodele sale pedagogice atît de originale, manualele sale atît de clare, abecedarul său fonomic atît de atrăgător, încît pe nesimțite, noi, cei din clasa întâi, ne-am însușit alfabetul și cunoștințele de scris și citit, în timp ce elevii din clasele mai înalte au asimilat cunoștințele cerute de programa școlii.

Dar dascălul nostru a avut cu precădere o activitate educativă, exercințind o puternică influență asupra noastră. El ne-a însușit simțul ordinii și al datoriei, iubirea față de poporul nostru, respectul față de muncă și de cei care muncesc.

Datorită talentului său pedagogic, știa să ne găsească tuturor ocupații în timp ce trecea de la clasa noastră la celelalte.

Metodele pedagogice ale lui Iosif Moldovan — scriscitului cu metoda fonomică, desenele din natură, difuzarea cu mult succes a cunoștințelor de istorie și geografie, au atras atenția forurilor de specialitate, Roman Ciorgariu și întregul corp profesoral al Preparandiei din Arad pentru că asiste la unele lecții ale dascălului nostru. Profesorul C. Rădulescu-Motru, de la Universitatea din București, în trecere prin Arad, a ținut de asemenea să viziteze școala lui Iosif Moldovan.

(Continuare în pag. 4-a)

C. RĂDOU

Viața de familie a educatoarei și implicațiile ei pedagogice

Dacă vrei să știi cum va arăta peste anul o generație de copii, este absolut necesar să-ți cunoști pe educatoarea ei. Căci, dincolo de cunoștințe, educatoarea mai transmite ceva: acest ceva reprezintă nu numai pregătirea pentru viața în colectivitate, pentru dezvoltarea intelectuală și profesională, dar și pregătirea pentru viața personală a viitorului cetățean. Această pregătire este condiționată, în primul rînd, de viața personală a educatoarei însuși, de modul cum se comportă el în societate, în familie. Este vorba, aici, de o problemă care are implicații majore în procesul de educație, dar care nu a fost încă cercetată pe măsura ponderii sale în activitatea pedagogică nici de pedagogii teoreticieni, nici de colectivele didactice din școli.

Toate aceste considerații se făceau într-o discuție recentă cu directorul Liceului nr. 37 din Capitală, prof. C. Petricu. Viața de familie, spunea tov. Petricu, se reflectă imediat atît în mod direct, cit

și într-un mod mai puțin vizibil în munca profesională a educatoarei. Avem în această privință două exemple din școala noastră. Aparent disparate, ele au totuși un punct de contact. Primul dintre ele l-aș numi exemplul Mariei Florescu. Este vorba de o învățătoare din școala noastră care obține de ani de zile rezultate deosebit de frumoase în activitatea profesională. Maria Florescu are și 3 copii care pot fi model pentru toți elevii noștri. Unul este student eminent, celălalt doi, elevi cu rezultate și conduită ireproșabilă. O viață de familie echilibrată, o activitate profesională exemplară.

Celălalt exemplu îl oferă tot o profesoară. Mamă a doi copii, nu de mult divorțată. Nu este cazul, desigur, să ne referim la amănunte legate de motivele care au dus la destrămarea familiei sale. Pentru problema în discuție altceva ni se pare semnificativ. Unul dintre copiii din această familie dezorganizată a fost anul trecut elevul învățătoa-

rei Mariei Florescu. Era copilul pe care instanța de divorț îl încredințase tatălui. Învățătoarea a socotit că va face o bucurie kolelei sale de cancelarie dacă îi va arăta primele șase scrisori de copilul ei. Spre uimirea tovarășei Florescu și a celorlalte cadre didactice care au asistat la discuție, mama copilului, profesoară, a declarat că nu vrea să știe nimic despre acest copil.

Am dorit să discutăm și cu cele două educatoare. Iat-o pe Maria Florescu. Demnă, îngrijită, sigură pe mișcări. La îndemnul nostru vorbește despre copiii ei, după ce ne cere să precizăm: „Care dintre ei — cei de acasă, sau cei de la școală?” Am dedus din această simplă „confuzie” întreaga răspundere și gingășie cu care își privește munca didactică Maria Florescu. Am aflat o multime de amănunte din bogata ei viață sufletească. Despre „incidentul” la care a participat a vorbit cu stînjeneală. „Elevul G. L. a fost mutat din școala noastră. Fusesse un copil foarte deschis, foarte viu. După despărți-

rea părinților, și-a pierdut aceste însușiri. Era limpede pentru mine că în viața lui interioară intervenise un traumatism. Anul acesta am continuat să mă interesez de situația lui școlară. Am reflectat atmosfera în care trăiește.”

Am vorbit și cu mama copilului, profesoară în școală, despre a cărei activitate pedagogică am aflat, de la directorul școlii, următoarele: „i s-a luat dirigenția anul trecut și a fost încadrată la ore de matematică numai la clase mici. S-a bucurat că a „scăpat” de dirigenție. În ce privește rezultatele la clasă, acestea sînt profund afectate de lipsa echilibrului din viața familiară. Nouă, profesoara ne-a spus că de destrămarea familiei este vinovat soțul. Continuă să folosească în această casă cu el. Din această cauză, fetița care a fost încredințată ei a fost trimisă în provincie, la bunici, unde a stat pînă de curînd. La reîntoarcere, tatăl nici n-a vrut măcar s-o vadă. Copiii trăiesc în aceeași casă și se joacă împreună pînă la venirea

părinților de la serviciu. De obicei, atunci se reînnoadă lantul scandalurilor, la care assiste vecinii și strada. „Cînd am aflat că m-a dat în judecată — spune profesoara — l-am dat și eu”. La întrebarea dacă este conștientă că viața personală a părinților se răsfrînge negativ asupra copiilor, a răspuns că da, dar că nu este cu nimic vinovată.

Același răspuns l-am primit și de la fostul ei sot, inginer. S-a căsătorit în împrejurări „fortuite”, apoi s-a recăsătorit. Copiul dintr-o căsătorie anterioară. Nu se simte vinovat de scandalurile care au loc cu fosta lui soție și la care participă „prin forța lucrurilor”.

Aceștea sînt cele două cazuri care ne-au determinat să ridicăm problema vieții personale a educatoarei. Ele subliniază o dată mai mult că nu poți fi un bun educator decît dacă tu însuși ești normal, de viața pe care ești chemat să-ți faci pe alții să le aplice.

CE ÎNVAȚĂ PREȘCOLARII?

Ca primă treaptă a învățămîntului, grădinița este chemată nu numai să asigure familiei un sprijin competent și calificat în creșterea copiilor, ci și să-i pregătească pentru școală, formîndu-le primele elemente ale concepției științifice despre viață, familiarizîndu-i cu o seamă de cunoștințe care vor sta la baza studiului în clasa I, deprinzîndu-i cu un regim de muncă apropiat de regimul muncii școlare.

Cum face față acestor cerințe actuale programă a învățămîntului preșcolar? — iată întrebarea pe care am pus-o mai multor educatoare. Răspunsurile lor, subliniind unele aspecte pozitive ale programei, relevă în același timp numeroase carențe ale ei.

Tovarășa **ELENA PETRESCU**, educatoarea la grădinița Universității din București, răspunde de grupa mare. Preocuparea de a introduce în viața copiilor tot ce îi poate apropia de școală se reflectă în întreaga ei activitate. Părerea sa este însă că actuala programă a grădinițelor nu o ajută în suficientă măsură în această direcție.

— Eu cred — ne-a relatat tov. Petrescu — că, private prin prisma condițiilor în care trăiesc copiii astăzi atât la orașe cit și la sate, prevederile programei în legătură cu cunoașterea mediului inconjurător sînt nesatisfăcătoare atît din punctul de vedere al posibilităților de asimilare ale copiilor, cît și din punctul de vedere al intereselor lor. De pildă, se pune prea mult accent pe cunoașterea animalelor domestice și animalelor sălbatice. Un număr foarte mare de activități sînt destinate analizei în amănunt a corpului acestor animale — cap, trunchi, picioare — și a unor caracteristici ale acestora. Mă întreb ce interes poate prezenta pentru un copil de 5-6 ani analiza calului, a căruții trasă de cal, cînd în experiența lui zilnică el vine în contact cu tot felul de mijloace tehnice de locomotivă — autobuz, troleibuz, tren etc. și chiar avion și helicotier. Nu este vorba, după părerea mea, numai de o simplă introducere a unor teme noi în conținutul învățămîntului preșcolar, ci de o restructurare completă a programei, în raport cu locul pe care-l ocupă, în universul copilului contemporan, diferite obiecte și fenomene din viața cotidiană. Cred că sînt necesare studii psihologice temeinice asupra intereselor copilului preșcolar, care să permită celor ce elaborează programele să albe etapele necesare pentru extinderea sau restrîngerea volumului de cunoștințe referitor la un obiect sau la altul.

În aceeași ordine de idei, tov. **SUZANA OLARU**, directoarea grădiniței de copii a M.A.E., a subliniat și alte aspecte ale lipsei de concordanță dintre conținutul programei și nivelul actual al preocupărilor preșcolarilor.

— Copiii care frecventează astăzi grădinița — a subliniat tov. Olaru — nu corespund imaginii pe care ne-am făcut-o noi, adulții, despre ei pe baza experienței proprii noastre copilărești. Deși există unele preocupări — și interese — comune vîrștei copilului de 5-6 ani din zilele noastre nu mai prezintă același interes pentru cu-

noaștera formelor de muncă manuală — crotitorie, cizmarie etc. — chiar dacă ele sînt mai accesibile decît altele. Cînd le-am prezentat tablouri ilustrînd munca oțelărilor, a sudorului, a constructorului, deși era vorba de aspecte mult mai complexe, copiii au fost mai interesați decît la analiza tablourilor reprezentînd „Meseriașii”. Cred că trebuie să introducem cu mai mult curaj în viața preșcolară tehnica secolului XX, unele lucruri ale științei cu care ei vin zilnic în contact. Nu este, firește, prea ușor să se găsească limbajul și modalitățile prin care aceste aspecte pot fi prezentate elevilor. Viața însă ne cere să-o facem neapărat pentru că altfel învățămîntul preșcolar riscă să fie cu totul anacronic.

De aceeași părere a fost și tov. **MARIA POP**, de la grădinița Institutului Agronomic care a relevat că discrepanța dintre programa grădiniței și cerințele reale ale educației preșcolare, ale pregătirii lor pentru școală, se constată și în alte sectoare de activitate din grădinița.

— Să ne oprim, de exemplu, la poveștile pe care le spunem copiilor în grădiniță. Sînt, în general, povești clasice, de o mare frumusețe, care au încîntat și copilăria bunicii și părinților noștri, copilăria noastră: „Capra cu trei iezi” a lui Creangă, basmele lui Ispirescu, „Motanul încălțat” a lui Ch. Perrault, „Lebedele” de H. C. Andersen, „Croitorul cel viteaz” al lui Grimm etc. Ele plac foarte mult și copiilor de azi. Numai că, dacă ne oprim la ele, îngustăm sfera lor de reprezentări. Oare relațiile noastre, de tip socialist, pe care copilul și le însușește treptat, nu pot să-i găsească forme de exprimare în basmele noi ale scriitorilor contemporani? De ce nu sînt redată, în basmele scrise în prezent, caracteristicile epocii noastre?

În genere, majoritatea scriitorilor pentru copii — excepție făcînd poate doar Vladimir Colin — ogîndesc în basme relații de tip vechi. De altfel, mai toată literatura actuală pentru copii este lipsită de dinamism și de culoarea contemporaneității, nu reușește întotdeauna să contureze imaginea unui erou pozitiv, care să corespundă preocupărilor și intereselor copiilor din zilele noastre. În genere, tipurile de copii sînt cele negative, cît mai ales cele pozitive din această literatură sînt schematice, artificial redată. Dovadă că

asemenea erol nu răspund interesului copiilor, afectivității lor, este faptul că nu apar în jocurile lor.

Tov. **ADRIANA DIMA**, directoarea grădiniței de lingă Universitatea București, care a urmărit timp îndelungat eficiența educativă a programei, ne-a spus:

— În general noi, educatoarele, acordăm multă atenție educării copiilor preșcolari. Activitățile pe care le prevede în acest scop programa nu sînt însă orientate suficient spre realizarea unui important scop educativ: formarea interesului pentru învățatură, pentru activitatea în școală. Problema aceasta prezintă, după mine, două aspecte semnificative: pe de o parte programa nu prevede de ajuns activități care să-i deprindă pe copii să învețe singuri, să-și însușească în mod independent cunoștințele din contactul cu realitatea, fapt care se reflectă în insuficientul interes față de învățatură, iar pe de altă parte, ea nu dozează așa cum trebuie solicitările adresate preșcolarilor, în-deosebi celor din grupa mare. De cele mai multe ori, prin sistemul de activități practicate copiii sînt obișnuși să depună un efort minim, sub nivelul posibilităților lor.

Tov. **MARIA PETRICĂ**, directoarea grădiniței de copii de pe lingă Ministerul Comerțului Interior, referindu-se și ea la lipsa de solicitare a posibilităților copilului preșcolar din grupa mare, a ridicat

Discuțiile pe care le-am purtat cu educatoarele arată că este necesar să se cerceteze cu atenție, cu diacernămint ce învață preșcolarul în grădiniță, ce este util, din tot ce învață el, pentru dezvoltarea lui ulterioară, ce prezintă eficiență pentru formarea lui în condițiile actuale, luîndu-se măsurile care se impun.

Pop, criticul Savin Bratu, numeroși elevi, părinți și profesori. Criticul Savin Bratu a vorbit despre farmecul prozel sadoveniene, iar scriitorul Ionuț Pop a depănat amintiri despre expedițiile etnografice ale scriitorului. Un program artistic interpretat de elevii școlii a încheiat această manifestare sărbătorească.

In ziua de 6 noiembrie, în sala Teatrului U.G.S. din Capitală a avut loc o festivitate la care au participat tov. Mihai Roșianu, președintele Uniunii Sindicater din învățămînt și Cultură, scriitorul Ionel

Colocviu pe probleme de geografie

In zilele de 5 și 6 noiembrie a.c. s-a desfășurat...

DIN TRECUTUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI NOSTRU SOCIETATEA PENTRU ÎNVĂȚĂTURA POPORULUI ROMÂN

9 noiembrie 1966, pe inserate Sala vechii clădirii Ateeneului Român de lângă Cișmigiu, luminată sărbătorește, adăpostea floarea intelectualității românești. În privirile celor prezenți strălucise entuziasmul.

De luni de zile s-a pregătit aici „conjurațiunea luminii împotriva întunericului”. De luni de zile s-au dezbătut statutele unei „vaste asociațiuni cu scop de a instrui și a educa nu o clasă sau o parte restrînsă a societății, ci întreaga populație română, fără distincție de provincie, avînd mai cu seamă în vedere clasele de jos”. Încă din vară, Constantin Esarcu și V. A. Ureche au întocmit un proiect de statut, pe care August Treboniu Laurian, Al. Popuț, I. Arici și P. S. Aurelian l-au îmbogățit cu noi propuneri. În adunări publice și în coloanele presei, oamenii de cultură au dat numeroase sugestii pentru programul acestei „societați a amicalilor instrucțiuni”. Statutele au fost definitivare pe baza celei mai largi consultări posibile pe atunci. Inscrise pe pergament, ele așteptau semnăturile care să le consfințească. Și semnăturile se așteptau după alți, tratate de mîini hotărîte. Semnează veterani în învățămîntul românesc — Ioan Eliade Rădulescu și Petre Ponearu. Semnează oameni de știință ca Em. Bacalogiu, Gr. Ștefănescu sau tinărul St. S. Michallescu, scriitorii ca Al. Odobescu, B. P. Hasdeu sau Gh. Sion, pictorii Aman, Andreescu și Tattarescu, muzicianul Al. Flechtenmacher. Tar alături de toți aceștia semnează numeroși învățători și profesori, medici, ingineri, juristi, oameni de vîrstă diferite, cu preocupări diferite, unii de același îndemnul patriotic: a contribui la propășirea învățămîntului românesc, a participa la ridicarea culturală a poporului. Semnatarii lansează, în aceeași memorabilă seară, un apel către cîntăreții din toate colțurile țării: „Conjurăm pe toți de a nu sta cu brațele în sin și a veni a da concursul lor junei instituțiuni”.

Semnînd actul de naștere al generoșilor lor asociații, cîntăreții bucureșteni nu bănuiau că inițiativa lor va avea un răsunet atît de larg și atît de profund. La sediul din strada Pensivității nr. 10, unde se afla secretariatul societății, sînt mii de adepziți din țară întreogați. De pretutindeni veneau vesti despre constituirea secțiunilor județene sau orășenești ale societății. Înainte de a se fi tipit zăpada iernii, în toată țara s-au înființat „grupurile” întregii țări. La 23 martie 1967 o nouă adunare solemnă proclamă constituirea „Societății pentru învățătura poporului român” pe întreaga țară.

Răsunetul puternic al inițiativelor de la 8 noiembrie 1866 dovedește că ea răspundea unor cerințe obiective ale dezvoltării istorice a țării, că programul ei era un reflex al necesității sociale, al imperativelor progresului economic social și cultural.

Dezvoltarea învățămîntului, pe care condițiile istorice o solicitau tot mai imperios, era frînată de lipsa unor școli cu caracter pedagogic care să pregătească cadrele didactice necesare. În 1866, cînd luă ființă „Societatea”, exista în țara noastră o singură școală normală — Școala preparandală din Iași, întemeiată în 1855. Membrii societății și-au asumat de aceea sarcina dificilă și complexă de a întemeia, îndruma și înfrînge școlile normale. În acest scop s-au întreprins numeroși proiecte, s-au lansat liste de subscripție și apeluri. Astfel au apărut, pe rînd, școlile normale din Ploiești (1868), Focșani, Birlad și București (1870). Această înfăptuire a cerut mari eforturi și sacrificii, întreaga muncă organizatorică și instructiv-educativă — de la alcătuirii programelor și recrutarea elevilor pînă la predarea lecțiilor — fiind efectuată vreme îndelungată fără nici o plată. La București își oferă munca lor gratuită Al. Odobescu, Petre Ponearu, C. Esarcu, C. Davila: la Birlad — C. Dimitrescu-Jași și Ioan Popescu; la Ploiești — I. Eliade și Z. Antonescu; la Focșani — I. Filibili și A. Puiu. Lista ar putea fi completată cu numele altor zeci de învățători și profesori care au predat în școlile normale fără altă răsplătă decît „convincîndu-se de a fi făcut un bine pentru învățătura poporului” — cum se spunea într-o declarație a dascălilor din Focșani. În anul care au urmat, școlile normale ale „Societății” au dat țării numeroase promoții de dascăli și învățători, rămîind în istoria învățămîntului nostru ca focare ale unui nestins entuziasm pedagogic.

După specificul condițiilor și cerințelor locale diferite secțiuni județene ale societății au organizat și alte acțiuni, de cele mai multe ori încununată de succes. La București și Iași au fost întemeiate „școli frobeliene” (grădinițe de copii) la Ploiești s-a înființat o școală secundară pentru fete, iar la Piatra Neamț o bibliotecă publică. În mai multe localități, membrii societății

au organizat, uneori controlînd cu împotriva autorităților, un învățămînt obișnuit și cerînd măsuri pentru îndreptarea lor.

Printre acțiunile organizate de „Societatea pentru învățătura poporului român” un loc de seamă l-au avut cursurile pentru adulți organizate la București, Iași, Ploiești, Birlad, Tg. Jiu etc. în vederea răsîndirii științei de carte și a cunoștințelor culturale-științifice. Mestegari, ucenici, calfe, lucrători din începutul de industrie modernă, mărîndu-și prăvălii se strîngeau seara, după lucru, sau duminică dimineața pentru a învăța aritmetica cu Șt. C. Michallescu, istoria cu V. A. Ureche, chimia cu dr. C. Davila, igiena cu dr. D. Grecescu. În scopul de a contribui, așa cum prevedea statutul, la „înflorirea comerțului și industriei naționale”, societatea a organizat și cursuri cu caracter profesional, adevărate „școli de meserii” pentru dulgheri, zidari, tabaci, comercianți etc. Arhitectul Al. Orăscu, specialist de mare prestigiu în geometria descriptivă, secondat de alți profesori universitari și de practicieni din domeniul construcțiilor, a condus o „școală arhitectonică” serală, gratuită Sub conducerea profesorului C. Trocanu au fost organizate cursuri de „ștințe comerciale”, la care se predau noțiuni de contabilitate, merceologie, drept comercial, limbi străine.

În arhive se găsesc și astăzi planuri de studii, programe, dări de seamă și alte documente care ilustrează importanța pe care societatea o acordă cursurilor de adulți: aceleși documente dezvăluie și piedica din partea acestor acțiuni: „rețeaua vîntată a patronilor de a lăsa pe ucenicii lor să se poată lumina”.

Activitatea bogată a societății a antrenat participarea unui număr mare de pedagogi, care și-au găsit astfel un câmp de manifestare rodnică. În publicatiile societății au apărut diferite pedagogice ale lui Șt. C. Michallescu, C. Esarcu, Barbu Constantin, I.C. Mar, Anghel Demetrescu ș.a. Multe din aceste studii pledează pentru ideea însușirii conștiente a cunoștințelor prin participarea activă a elevilor la lecții. Ioan Badulescu, primul director al Școlii normale din București, a publicat în revista societății valoroase studii de metodică a predării limbii și literaturii române. Ioan Popescu, vreme îndelungată director al Școlii normale din Birlad și președinte al secțiunii Tufova a societății, scria despre excursiile pe care le organiza în fiecare an, pentru educația patriotică și largirea orizontului normalizilor săi, în diferite regiuni ale țării. Sub egida societății au fost publicate mai multe manuale, printre care „Metoda nouă de scriere și citire”, minuțios abecedar al lui Ion Creangă, V. Receanu, Gh. Ienăchescu și C. Grigorescu. Din analiza imensului material documentar lăsat de „Societatea pentru învățătura poporului român” se desprinde un fond de idei pedagogice înaintate, pe linia asigurării unui conținut științific, legat de practică, împlinit cu educația patriotică, realizat prin mijloace intuitive, accesibile, atrăgătoare.

O latură importantă a activității societății au constituit-o energiile ei acțiuni revendicative. Societatea a mobilizat opinia publică și s-a făcut ucenicia în largul acțiuni protestare împotriva unor măsuri guvernamentale care împiedicau dezvoltarea învățămîntului. Organizînd adevărate mitinguri, campanii de presă și acțiuni de strîngere de semnături, societatea a izbutit să împiedice reducerea prevederilor bugetare pentru învățămînt și a salariilor învățătorilor în 1867, desființarea școlilor normale în 1872. Imaginea lui Petre Ponearu, slăbit de boală și bătrînet, venit să protesteze în fața Adunării deputaților, în numele societății al cărei președinte era, împotriva hotărîrii de desființare a școlilor normale a fost atît de impresionantă încît au evocat-o, cu aceeași emoție, Al. Odobescu, Titu Maiorescu, C. Esarcu, Cezar Bollic și Carol Davila.

Întreaga activitate a „Societății pentru învățătura poporului român” este un exemplu de înaltă conștiință cetățenească a unor oameni de cultură devotați poporului de grîi a cărturarilor români pentru destinul școlii. Străduindu-se plină de abnegație a membrilor societății a inspirat respect pentru minunata profesie de educator.

Dezideratele pe care și le propunea societatea acum un secol ne apar astăzi ca viziuri pe care realitatea le-a depășit de mult. Perspectivele învățămîntului nostru sînt mai vaste decît vîntu cuprinde cu gîndul oameni veacului trecut. Nobilitate lor aventuri constituie însă și astăzi un imbold la acțiune; de aceea, ele merită a fi știute și prețuite de propagatorii culturii și științei în școala României socialiste.

Lector univ. MIRCEA ȘTEFAN

ȘTIRI • ȘTIRI

Zece ani de la înființarea liceului „MIHAIL SADOVEANU”

Unul din marile licee tinere ale țării, Liceul „Mihail Sadoveanu” din Capitală a împlinit de curînd vîrsta de 10 ani. Antversîndu-și decenatul de viață, liceul a organizat numeroase manifestări, care au însemnat în același timp un

prilej de cîntare a memoriei marilor scriitori ai cărui nume îl poartă. Încă în vacanța de vară, elevii claselor mari au reconstituit, însoțit de profesori, un „șirîntec sadovenian”, vizitînd lași și Suceava și urmînd, pe cărări de munte, drumul Vîrtolei Lipan, Reinorturi în liceu la început de an școlar și au pregătit ilustrații legate de creația marelor scriitori și au strîns cu grijă material literar care urma să

formeze numărul festiv al revistei „Ani de ucenicie”. În prima săptămînă a lunii noiembrie — săptămîna Sadoveanu — liceul a îmbrăcat haina de sărbătoare. Festivitățile s-au deschis cu o seară de dansuri la care au participat elevii și profesorii. În ziua de 6 noiembrie, în sala Teatrului U.G.S. din Capitală a avut loc o festivitate la care au participat tov. Mihai Roșianu, președintele Uniunii Sindicater din învățămînt și Cultură, scriitorul Ionel

Pop, criticul Savin Bratu, numeroși elevi, părinți și profesori. Criticul Savin Bratu a vorbit despre farmecul prozel sadoveniene, iar scriitorul Ionuț Pop a depănat amintiri despre expedițiile etnografice ale scriitorului. Un program artistic interpretat de elevii școlii a încheiat această manifestare sărbătorească.

In ziua de 6 noiembrie, în sala Teatrului U.G.S. din Capitală a avut loc o festivitate la care au participat tov. Mihai Roșianu, președintele Uniunii Sindicater din învățămînt și Cultură, scriitorul Ionel

PSIHOLOGIA EDUCAȚIEI

Raporturile reciproce ale elevilor

Colectivul clasei — indiferent dacă este vorba de învățămîntul general sau liceal — constituie un grup restrîns în viața căruia raporturile interpersonale sînt deosebit de importante, ele formînd pîrgia de bază în elizarea și configurarea personalității fiecărui elev.

Cercetările psihopedagogice arată că însuși gruparea copiilor în cadrul claselor începutoare determină la accesibilitatea primelor relații inter-individuale semnificative de ordin social: raporturi de calitate reciprocă, de acceptare sau de respingere a colegului, de simpatie, interes sau indiferență pentru celălalt, de toleranță ori preferință majoră, de căutare a companiei colegului etc. La nivelul claselor școlare mijlocii sau al celor din cursul mediu, în raporturile elevilor se impun tot mai mult criterii de selecție pe considerente legate de funcția pe care o îndeplinesc persoanele în colectiv, de semnificativitatea personală în colectivul elevilor, raporturi de calitate reciprocă, de acceptare sau de respingere a colegului, de simpatie, interes sau indiferență pentru celălalt, de toleranță ori preferință majoră, de căutare a companiei colegului etc. La nivelul claselor școlare mijlocii sau al celor din cursul mediu, în raporturile elevilor se impun tot mai mult criterii de selecție pe considerente legate de funcția pe care o îndeplinesc persoanele în colectiv, de semnificativitatea personală în colectivul elevilor, raporturi de calitate reciprocă, de acceptare sau de respingere a colegului, de simpatie, interes sau indiferență pentru celălalt, de toleranță ori preferință majoră, de căutare a companiei colegului etc.

Colectivul clasei — indiferent dacă este vorba de învățămîntul general sau liceal — constituie un grup restrîns în viața căruia raporturile interpersonale sînt deosebit de importante, ele formînd pîrgia de bază în elizarea și configurarea personalității fiecărui elev.

Cercetările psihopedagogice arată că însuși gruparea copiilor în cadrul claselor începutoare determină la accesibilitatea primelor relații inter-individuale semnificative de ordin social: raporturi de calitate reciprocă, de acceptare sau de respingere a colegului, de simpatie, interes sau indiferență pentru celălalt, de toleranță ori preferință majoră, de căutare a companiei colegului etc. La nivelul claselor școlare mijlocii sau al celor din cursul mediu, în raporturile elevilor se impun tot mai mult criterii de selecție pe considerente legate de funcția pe care o îndeplinesc persoanele în colectiv, de semnificativitatea personală în colectivul elevilor, raporturi de calitate reciprocă, de acceptare sau de respingere a colegului, de simpatie, interes sau indiferență pentru celălalt, de toleranță ori preferință majoră, de căutare a companiei colegului etc.

Colectivul clasei — indiferent dacă este vorba de învățămîntul general sau liceal — constituie un grup restrîns în viața căruia raporturile interpersonale sînt deosebit de importante, ele formînd pîrgia de bază în elizarea și configurarea personalității fiecărui elev.

Cercetările psihopedagogice arată că însuși gruparea copiilor în cadrul claselor începutoare determină la accesibilitatea primelor relații inter-individuale semnificative de ordin social: raporturi de calitate reciprocă, de acceptare sau de respingere a colegului, de simpatie, interes sau indiferență pentru celălalt, de toleranță ori preferință majoră, de căutare a companiei colegului etc. La nivelul claselor școlare mijlocii sau al celor din cursul mediu, în raporturile elevilor se impun tot mai mult criterii de selecție pe considerente legate de funcția pe care o îndeplinesc persoanele în colectiv, de semnificativitatea personală în colectivul elevilor, raporturi de calitate reciprocă, de acceptare sau de respingere a colegului, de simpatie, interes sau indiferență pentru celălalt, de toleranță ori preferință majoră, de căutare a companiei colegului etc.

Colectivul clasei — indiferent dacă este vorba de învățămîntul general sau liceal — constituie un grup restrîns în viața căruia raporturile interpersonale sînt deosebit de importante, ele formînd pîrgia de bază în elizarea și configurarea personalității fiecărui elev.

Cercetările psihopedagogice arată că însuși gruparea copiilor în cadrul claselor începutoare determină la accesibilitatea primelor relații inter-individuale semnificative de ordin social: raporturi de calitate reciprocă, de acceptare sau de respingere a colegului, de simpatie, interes sau indiferență pentru celălalt, de toleranță ori preferință majoră, de căutare a companiei colegului etc. La nivelul claselor școlare mijlocii sau al celor din cursul mediu, în raporturile elevilor se impun tot mai mult criterii de selecție pe considerente legate de funcția pe care o îndeplinesc persoanele în colectiv, de semnificativitatea personală în colectivul elevilor, raporturi de calitate reciprocă, de acceptare sau de respingere a colegului, de simpatie, interes sau indiferență pentru celălalt, de toleranță ori preferință majoră, de căutare a companiei colegului etc.

Colectivul clasei — indiferent dacă este vorba de învățămîntul general sau liceal — constituie un grup restrîns în viața căruia raporturile interpersonale sînt deosebit de importante, ele formînd pîrgia de bază în elizarea și configurarea personalității fiecărui elev.

Cercetările psihopedagogice arată că însuși gruparea copiilor în cadrul claselor începutoare determină la accesibilitatea primelor relații inter-individuale semnificative de ordin social: raporturi de calitate reciprocă, de acceptare sau de respingere a colegului, de simpatie, interes sau indiferență pentru celălalt, de toleranță ori preferință majoră, de căutare a companiei colegului etc. La nivelul claselor școlare mijlocii sau al celor din cursul mediu, în raporturile elevilor se impun tot mai mult criterii de selecție pe considerente legate de funcția pe care o îndeplinesc persoanele în colectiv, de semnificativitatea personală în colectivul elevilor, raporturi de calitate reciprocă, de acceptare sau de respingere a colegului, de simpatie, interes sau indiferență pentru celălalt, de toleranță ori preferință majoră, de căutare a companiei colegului etc.

Colectivul clasei — indiferent dacă este vorba de învățămîntul general sau liceal — constituie un grup restrîns în viața căruia raporturile interpersonale sînt deosebit de importante, ele formînd pîrgia de bază în elizarea și configurarea personalității fiecărui elev.

Cercetările psihopedagogice arată că însuși gruparea copiilor în cadrul claselor începutoare determină la accesibilitatea primelor relații inter-individuale semnificative de ordin social: raporturi de calitate reciprocă, de acceptare sau de respingere a colegului, de simpatie, interes sau indiferență pentru celălalt, de toleranță ori preferință majoră, de căutare a companiei colegului etc. La nivelul claselor școlare mijlocii sau al celor din cursul mediu, în raporturile elevilor se impun tot mai mult criterii de selecție pe considerente legate de funcția pe care o îndeplinesc persoanele în colectiv, de semnificativitatea personală în colectivul elevilor, raporturi de calitate reciprocă, de acceptare sau de respingere a colegului, de simpatie, interes sau indiferență pentru celălalt, de toleranță ori preferință majoră, de căutare a companiei colegului etc.

Colectivul clasei — indiferent dacă este vorba de învățămîntul general sau liceal — constituie un grup restrîns în viața căruia raporturile interpersonale sînt deosebit de importante, ele formînd pîrgia de bază în elizarea și configurarea personalității fiecărui elev.

Cercetările psihopedagogice arată că însuși gruparea copiilor în cadrul claselor începutoare determină la accesibilitatea primelor relații inter-individuale semnificative de ordin social: raporturi de calitate reciprocă, de acceptare sau de respingere a colegului, de simpatie, interes sau indiferență pentru celălalt, de toleranță ori preferință majoră, de căutare a companiei colegului etc. La nivelul claselor școlare mijlocii sau al celor din cursul mediu, în raporturile elevilor se impun tot mai mult criterii de selecție pe considerente legate de funcția pe care o îndeplinesc persoanele în colectiv, de semnificativitatea personală în colectivul elevilor, raporturi de calitate reciprocă, de acceptare sau de respingere a colegului, de simpatie, interes sau indiferență pentru celălalt, de toleranță ori preferință majoră, de căutare a companiei colegului etc.

Dr. ANA TUCICOV-BOGDAN
catedra de psihologie — Universitatea București.

CUM NE DEBARASAM DE CEEA CE ESTE INVECHIT?

Colocviu cu profesori ai Liceului „Ștefan cel Mare” din Suceava

Caracteristică dominantă a învățământului actual din țara noastră, preocuparea de a moderniza activitatea didactică, de a o ridica la înălțimea exigențelor societății contemporane, ridică implicit problema lichidării elementelor anacronice, rutiniere, sortite pieirii. Pentru a pune în evidență câteva aspecte ale acestui proces am organizat o convorbire în jurul mesei rotunde la Liceul „Ștefan cel Mare” din Suceava. Au participat la acest colocviu profesorii emeriti ALEXANDRU OBADĂ, directorul liceului, MARIAN SCHEFFEL, director adjunct, colegii lor H. RIMER, FLORICA REUT, STELA RĂDAȘAN și EVGHENIA VASILIU, și PAUL LEU, șeful secției de învățământ a orașului Suceava.

Redăm, în coloanele de față, ideile, opiniile, observațiile și sugestiile formulate de participanții la acest colocviu.

Ce înseamnă învechit?

ALEXANDRU OBADĂ: A te debarasa de ceea ce este învechit presupune, în primul rând, necesitatea de a delimita conținutul acestei noțiuni. Mi se pare că nu este deloc o problemă simplă să pui eticheta „învechit” pe un anumit aspect și să declari că acel aspect trebuie să fie înlăturat. Problema este complexă. Trebuie să dispui de un criteriu sigur prin raportarea la care să poți dezvălui cu adevărat ce este învechit în munca școlară, ce se opune progresului învățământului și trebuie, deci, să fie lichidat. Fără un astfel de criteriu riscăm să ne ridicăm împotriva unor elemente care, izvorind din cele mai valoroase tradiții ale învățământului nostru, nu sînt deloc învechite. Departe de a ne opune la păstrarea lor, trebuie dimpotrivă să le valorificăm și, înlăturînd de pe ele praful anacronismelor, să le dăm o nouă strălucire. Există în același timp riscul ca, în lipsa unui criteriu stabil de raportare și verificare, să adoptăm niste false noțiuni. Știm doar că metode și aspecte cu adevărat învechite se pot prezenta, nu o dată, înveștimate în înșelătoare straie noi.

RED: Care ar putea să fie acel criteriu stabil, acel mijloc de verificare care să ne spună în orice moment: cutare lucru e nou și e bine să-l folosim, cutare, vechi fiind, corespunde exigențelor modernizării învățământului și trebuie să fie utilizat pe o nouă treaptă, cutare este învechit și trebuie să ne debarasăm de el.

AL. OBADĂ: Cred că acest criteriu trebuie să fie randamentul, rezultatele fiecărei metode de predare, ale fiecărei formule de organizare, ale oricărui mod de muncă în general. Dacă rezultatele unui anumit mod de a munci nu sînt pe măsura exigențelor contemporaneității, înseamnă că acel mod este perimat și trebuie să ne debarasăm de el.

RED: În domeniul învățământului nou își face loc mai greu, pentru că factorii care își dau concursul la afirmarea lui sînt mai complecși decît în alte domenii. Pentru a delimita ceea ce este nou de ceea ce este vechi, cred că nu este indicat să ne rezumăm numai la aprecierea prin prizma rezultatelor. Socotesc că trebuie să mai avem în vedere un anumit stadiu de dezvoltare a științelor, un anumit stadiu de dezvoltare a copilului (și aici se cere luată în considerare o sumedenie de aspecte sociologice și psihologice), un anumit stadiu de dezvoltare a pedagogiei și, peste toate acestea să verificăm valabilitatea oricărei metode noi în practica pedagogică.

PAUL LEU: În condițiile oferite de societatea noastră, cînd înnoirea este nu numai posibilă, ci se înfăptuiește cu necesitate, pentru că este implicită legilor construcției sociale, dispunem și de posibilitatea și de condițiile necesare pentru a promova noul.

Lestul neesențialului

RED: Am putea să delimităm domeniul și cazurile în care anumite elemente perimate ne obligă să batem încă pasul pe loc?

H. RIMER: Vechiul și rutina se fac încă mult simțite, de pildă, în modul cum sînt concepute unele programe de învățământ. Mă refer, îndeosebi, la supraîncărcarea lor cu elemente învechite, depășite.

RED: Este posibil ca programele să conțină încă într-adevăr, elemente neesențiale, lucruri mărunte, inutile. Dar deși majoritatea profesorilor sînt convinși de acest fapt, atunci cînd este vorba să se treacă la concret, ei renunță greu de tot la lucrurile cu care s-au obișnuit, la capitole și teme pe care le socotesc „indispensabile”.

H. RIMER: Tendința există într-adevăr, și am observat și eu, adeseori, că profesorii strigă să se

reducă volumul materiei dar fac opoziție cînd reducerea urmează să se opereze la disciplina lor. Se poate renunța însă ușor la o serie de teme care nu mai au valabilitate practică. Așa sînt, la matematică, teorema lui Șeva, a lui Menelaus, a lui Pitagore etc.

ALEXANDRU OBADĂ: Am vorbit despre posibilitatea verificării a ceea ce este învechit prin raportare la criteriul randamentului. Aș concretiza această idee referindu-mă la problema programelor conjugate cu aprecierile formulate de comisiile pentru examenul de bacalaureat. În școala noastră și, după cîte știu, și în alte școli, aceste comisii au constatat că mulți dintre candidații întîlnimă dificultăți atunci cînd trebuie să facă expuneri de sinteză, cînd trebuie să dea o interpretare generalizatoare unor anume fenomene, cînd trebuie să stabilească relații cauzale între aceste fenomene etc. Una dintre cauzele acestei situații constă tocmai în faptul că ei sînt solicitați să acumuleze, conform programelor, un material mult prea vast într-un număr restrîns de ore. Înșiși vastitatea acestui material îi obligă pe profesori să solicite mai mult memoria elevului și mai puțin capacitatea lui de gîndire.

MARIAN SCHEFFEL: Într-adevăr, bunele intenții ale profesorului de a preda cunoștințele într-o formă logică, care să asigure însușirea lor completă și complexă se lovește de unele carente ale programelor. În programele de fizică s-au introdus o serie întregă de capitole noi, necesare pentru asigurarea unui nivel științific mai înalt al predării. Procedîndu-se însă la adăugirea acestor capitole nu s-a înlăturat nimic din încărcătura vechii programe, iar numărul de ore a rămas același. Aceasta obligă profesorul la un ritm forțat de predare. Programa este astfel numai aparent modernizată. În fapt, nu dă posibilitatea aprofundării. Și un alt aspect. Știm că teoriile din domeniul fizicii sînt astăzi atât de generalizate, încît foarte multe din principiile studiate în școala nu mai sînt decît cazuri particulare ale acestor teorii, unele devenind aproape piese de muzeu.

RED: Astfel, ceea ce elevii învață pe băncile școlii urmează să fie răsturnat în timpul studiilor universitare și știe oricine că este mai greu să ștergi din memorie o idee greșită pentru a face loc uneia juste, decît să ștergi de la început ideea justă pe un teren virgîn.

PAUL LEU: Dacă la limba română ne-am limita la studiul scrierilor celor mai valoroși — care de altfel acum, așa cum sînt studiați, își pierd dimensiunea printr-o cîntărire — și am aprofunda opera acestor scriitori, am oferi elevilor modele de analiză care i-ar ajuta să se orienteze și în înțelegerea altor valori literare, necuprinse în programa școlară. În loc să le încărcăm memoria cu date, pe care oricum cei mai mulți dintre ei le vor uita mai devreme sau mai tîrziu, le-am oferi un instrument solid de orientare în domeniul creației literare.

RED: S-ar mai putea adăuga și un alt argument. Dacă facem din literatură un tabel statistic de titluri, de nume și de date, distrugem tocmai esența acestei discipline — emoția estetică. Educația estetică nu se realizează prin acumularea de date, ci prin contactul direct cu marile valori ale artei. Ar trebui să cultivăm deci, renunțînd la mărunțișul, gustul pentru literatură, capacitatea de a analiza, de a interpreta și de a înțelege fenomenul literar. Cred că este o teză viabilă pentru toate disciplinele — aceea de a combate goana după cantitate în favoarea calității.

STELA RĂDAȘAN: Într-adevăr, și în domeniul geografiei oamenii de știință au făcut noi descoperiri privind spațiul cosmic și valabilitatea unor teorii științifice. Ipotezele Kant-Laplace și Schmitt, deși contestate de oamenii de știință, continuă să figureze în programa noastră și eu trebuie să notez cu 4 pe elevii care nu le cunosc.

FLORICA REUT: Observația este valabilă și pentru manuale. Cele mai multe dintre ele sînt o simplă colecție de cunoștințe științifice. Nu se face vizibilă în organizarea acestora, existența unor principii metodice fundamentale.

EVGHENIA VASILIU: Aș putea să exemplific această afirmație referindu-mă la manualul de istorie al evului mediu, care se rezumă la consemnarea a diferite evenimente istorice fără să evidențieze, prin conținutul lecțiilor, procesul de formare a orânduirii feudale în Europa, în Asia etc. Este desigur de datoria noastră, a profesorilor, să subliniem acest fir roșu. Dar și manualele trebuie să ne fie de ajutor.

FLORICA REUT: Pe lângă faptul că îi încarcă pe elevii cu noștințe inutile, volumul disproporționat al programelor și manualelor nu le lasă nici posibilitatea de a efectua exercițiile necesare aprofundării studiului. Am avut într-o zi, în care urma să țin o lecție de limba engleză la ora 11, curiozitatea să verific la ora 8 dimineața cîți elevi își făcuseră temele pentru ziua respectivă. Și am constatat că din 32 de elevi, 22 nu-și făcuseră exercițiile. Desfășurînd o anchetă sumară am aflat că pentru acești 22 elevi au trebuit să studieze vreme de două ore la matematică, o oră la franceză și încă o oră la fizică. Ducînd ancheta mai departe, am verificat dacă nu cumva sarcinile de pregătire date de profesori sînt exagerate sau dacă nu cumva este la mijloc o defecțiune a orarului. Fiecare profesor se situează însă în limitele exigențelor firești impuse de programă, iar orarul respecta recomandările pedagogice. Concluzia cred că nu este necesar să o mai formulăm. Programa școlară lenoară volumul de timp necesar elevilor pentru studii individuale.

Surse ale supraîncărcării

RED: Putem considera că programul constituie unica sursă a supraîncărcării elevilor?

PAUL LEU: Categoriic nu. Nu numai programa duce la supraîncărcare. La Liceul nr. 1 din orașul nostru, profesorii de limbi străine, tributari unor metode învechite, îi învață pe elevi să forneze ideile în limba română și abia apoi să le traducă. Simplul fapt că elevii nu sînt obișnuiți de la început să gîndească în limba străină pe care o învață, constituie o sursă de supraîncărcare. Și exemple de același fel se pot găsi multe. Cred că echilibrarea timpului de studiu și a timpului liber al elevilor — dincolo de defecțiunile programelor — este și o chestiune de măiestrie pedagogică. Ea poate fi soluționată cu concursul întregului colectiv și legată de ideea pregătirii elevilor după aptitudinile. Există, printre profesori, un fel de egotism al disciplinei proprii. „Să aibă toți la disciplina mea 10, rezultatul nu mă interesează”. Este un fel de a ne fura căciula. Dacă cîinci oameni vor să intre în același timp pe aceeași ușă, nu va reuși să intre nici unul.

MARIAN SCHEFFEL: Am citit de curînd, în paginile „Gazetei învățământului”, despre clasele speciale. Am convingerea că vor da rezultate excepționale. Am visat o clipă la un viitor în care copiii vor fi selectați toți pentru diferite clase speciale, după aptitudinile și capacitatea lor. Consider că în organizarea învățământului sîntem încă prea strîns legați de anume prejudecăți care ne obligă să înțelegem pregătirea de cultură generală a copiilor la același nivel în toate domeniile. Mi se pare că pretenția de a fabrica matematicieni, fizicieni, geografi din unii și aceeași copii, este absurdă. Unii copii sînt buni la matematică, alții la muzică, alții la geografie. Datoria profesorilor este tocmai aceea de a stimula și înfrîna aceste aptitudini, nu de a le ucide sollicitîndu-le pe elevi să se pregătească la fel de bine pentru toate disciplinele.

RED: Să nu uităm însă că științele contemporane capătă din ce în ce mai mult un caracter integrator, că un specialist care cultivează foarte bine mecanica cuantică dar nu are habar despre geometria modernă, despre teoria rezonanței sau despre lingvistica matematică se va lovi întotdeauna, în domeniul lui de activitate de aceste limite ale culturii sale. Specialistul nu poate ignora datele esențiale ale altor științe, ca să nu mai vorbim despre faptul că dacă nu va fi în stare să gîndească să înțeleagă muzica lui Enescu, sculptura lui Brîncuși sau „Craii de curte veche” va fi departe de a avea o personalitate armonioasă. Cultura generală este totuși o necesitate incontestabilă în școala de cultură generală. În cadrul ei, este adevărat că noi, educatorii, trebuie să fim atenți la dezvoltarea apăsărilor pe care le au unii elevi.

RED: S-a vorbit despre accepțiunea eronată pe care unii profesori o pot da noțiunii de nou. Aș vrea să revenim, dacă sîntem de acord, asupra acestei probleme.

H. RIMER: Am înțeles de pildă acest fenomen în modul în

tegrator, că un specialist care cultivează foarte bine mecanica cuantică dar nu are habar despre geometria modernă, despre teoria rezonanței sau despre lingvistica matematică se va lovi întotdeauna, în domeniul lui de activitate de aceste limite ale culturii sale. Specialistul nu poate ignora datele esențiale ale altor științe, ca să nu mai vorbim despre faptul că dacă nu va fi în stare să gîndească să înțeleagă muzica lui Enescu, sculptura lui Brîncuși sau „Craii de curte veche” va fi departe de a avea o personalitate armonioasă. Cultura generală este totuși o necesitate incontestabilă în școala de cultură generală. În cadrul ei, este adevărat că noi, educatorii, trebuie să fim atenți la dezvoltarea apăsărilor pe care le au unii elevi.

Una din marile chei — psihologia

ALEXANDRU OBADĂ: În modernizarea învățământului, cunoașterea elevului reprezintă un factor extrem de important. Aș dori să ridic, în legătură cu aceasta, problema principiului continuității. Profesorul — am în vedere profesorul cu temeinice cunoștințe de specialitate, de pedagogie și psihologie — reușește, dacă este un observator atent, să-și cunoască elevii într-un timp relativ scurt. Ce folos însă dacă adeseori după un an de contact cu o clasă, este nevoit să-și parăsească pentru a dezvolta ecuația psihologică a altei clase?

RED: Ne-ar fi de folos dacă am putea învăța de la psihologii unele metode rapide pentru a defini personalitatea copiilor cu care lucrăm.

STELA RĂDAȘAN: După părerea mea, în momentul de față în școala se țin în general, prea puțin seama de datele psihologiei. Ori, tocmai aici se află una din marile chei ale succesului pedagogic. Considerăm încă prea mult clasa ca o masă amorfă de entități uniforme — și aceasta este într-adevăr o optică foarte învechită. Vorbim despre activități pedagogice care solicită mecanismele gîndirii, ale atenției, ale memoriei, ale afectivității. Dar știm prea puțin (sau chiar atunci cînd știm înem prea puțin seama de ceea ce știm) despre felul cum putem realiza cunoașterea proceselor psihologice particulare ale fiecărui individ, despre modul în care trebuie să le dirijăm spre a le subordona telurilor noastre. Este necesar să înlăturăm munca empirică, „după ureche” și să folosim metode științifice pentru a stabili caracteristicile psihice și intelectuale ale elevilor și pentru a dirija procesul predării astfel încît să satisfacem cerințele ce rezultă din cunoașterea acestor caracteristici.

FLORICA REUT: Pentru că vorbim de psihologie. Ne-am obișnuit prea mult noi, profesorii, să țin un fel de stăpîni absoluți ai elevilor, să le cerem să ne asculte pentru simplul motiv că situația de elevi ni-i subordonează. Și aceasta cred că țin de o mentalitate învechită. Noi trebuie să-și câștigăm pe elevi, să-și facem să ne asculte cu plăcere, să îndrăgească disciplina pe care o predăm. Elevul care va învăța o lecție cu aversiune — sau chiar cu neplăcere — va consuma un efort dublu în raport cu cel care o învață cu plăcere, din dragoste.

Pseudo-noul

RED: S-a vorbit despre accepțiunea eronată pe care unii profesori o pot da noțiunii de nou. Aș vrea să revenim, dacă sîntem de acord, asupra acestei probleme.

H. RIMER: Am înțeles de pildă acest fenomen în modul în

care unii profesori au înțeles înțoducerea elementelor matematice moderne. Ei au redus toată problema modernizării la o simplă chestiune de formă, de adăos cantitativ. Alții au considerat că matematica modernă implică o tratare exclusiv teoretică, fără nici un fel de material didactic, întrucît acest material ar frîna gîndirea elevilor. I-ar opri pe treapta gîndirii concrete. Am avut însă prilejul să asist la o conferință ținută de academicianul Grigore Moisil, despre problema structurilor algebrice. Și, cu toate că tema era pur teoretică, iar auditoriul era format din specialiști, conferințarul a venit cu un gemantan de modele. Vreau să subliniez cu acest exemplu că modernizarea nu implică, în nici un caz renunțarea la intuiție.

FLORICA REUT: Iată și un alt caz de procedeu aparent nou, de data aceasta la limbile străine. Este foarte bine să-și facă pe elevi să vorbească aceste limbi. Dar nu este deloc foarte bine să neglijezi, din cauza aceasta, lectura. Să nu uităm că, o dată în producție, elevii noștri de astăzi vor trebui să citească — pentru a răspunde cerințelor profesiunii lor și pentru cultura lor generală — literatură de specialitate și beletristică în limbile pe care le-am învățat în școală. Ori, așa cum înțeleg unii modernizatori în predarea limbilor, există riscul ca viitorii absolvenți să nu fie în stare să descifreze un text.

RED: Uneori toată problema modernizării este rezumată la utilizarea unor mijloace tehnice, la utilizarea filmelor și a magnetofonului. Putem socoti aceste mijloace ca fiind esențiale pentru procesul de înnoire a învățământului?

MARIAN SCHEFFEL: Totul depinde de context. Cea mai mare primejdie a modernizării imrozizate este formalismul. Unii profesori procedează așa: țin întîi lecția, după aceea prezintă un film. Nu pot fi acuzați că neglijează mijloacele moderne. Dar acest „modernism” este fals. Filmul are și el implicațiile lui metodice și încă în anumite cazuri trebuie proiectat după lecție, în altele trebuie să-o precedă sau să se includă într-o anumită parte a ei.

Funcția materialului didactic

RED: Care este în general locul materialului didactic în această problemă a luptei dintre vechi și nou?

MARIAN SCHEFFEL: Calitatea materialului didactic, mai bine zis funcția lui, depinde de a depinde numai de însușirile lui propriuzise, este determinată și de măsura în care este judicios axat pe ceea ce are numi dominantă lecției. Prezența și locul lui într-o lecție de curs trebuie să fie bine cîntărită. El nu poate fi nici prea sumar, nici prea abundent, și mai ales alături de subiect. Nu este de ajuns să ilustrezi o explicație cu ajutorul materialului didactic. Ai obligația să precedezi astfel încît el să se imbine armonios cu datele lecției, să facă parte integrantă din ea.

EVGHENIA VASILIU: Caracterul depășit sau actual al materialului didactic poate fi stabilit în funcție de măsura în care el slujește intențiilor de modernizare a învățământului. Referindu-mă la lecțiile de istorie, la necesitatea de a realiza latura lor afectivă, emoțională ca o exigență a învățămîntului modern, vreau să subliniez că realizarea acestei laturi se află în funcție și de arsenalul de material didactic, de hărți, ilustrații, filme, diafilme, texte beletristice etc. Aș vrea să menționez în treacă atenția care se acordă

în ultima vreme producției de materiale cu acest profil. Consemnez, printre altele, volumul „Columna lui Traian”, deosebit de util și de valoros. Mai amintesc că școlile înseși pot să realizeze filme sau diafilme care să răspundă nevoilor predării. Noi, de exemplu, ne-am propus să realizăm un diafilm cu tema „Cete 7 minuni ale lumii”. Am și realizat un diafilm cu tema „Dimitrie Pompei”, care a fost prezentat în cadrul unui simpozion cu tema „Figuri de matematicieni în regiunea Suceava”, și un diafilm cu tema „Motorul termic” pe care îl folosim în lecțiile de fizică.

H. RIMER: Este foarte important să găsim soluții pentru a înlătura materialul didactic perimat. Există încă, în dotarea unor școli, un gen de materiale care, dacă nu e uzat la propriu, suferă de uzură morală, nu mai corespunde cerințelor învățămîntului modern. Totuși, profesorii apelează la el „în lipsă de altceva”. Un asemenea material este de exemplu, aparatul Kipp de producere a hidrogenului. Dacă acel „altceva” nu există, sîntem datori să-l căutăm. O astfel de căutare ne-a dus la crearea unor corpuri geometrice transparente pentru a pune în evidență triunghiurile auxiliare și a veni satisfacția de a constata că, după prototipul acela, se produce astăzi în serie. Materialele noi le înlătură pe cele vechi.

Noua strălucire a vechilor diamante

RED: Tovarășul Obadă vorbește începînd despre însemnătatea unor elemente vechi care nu sînt învechite și pe care trebuie să ni le însușim în ceea ce au ele esențial și valoros. În ce constau aceste elemente?

H. RIMER: Să ne oprim de exemplu, la procedeele de calcul mintal. Unii consideră că, datorită mașinilor electronice de calcul, buclele și vechile deprinderi de calcul mintal nu vor mai avea nici un rost pe lume. Dar se poate considera oare că va fi vreedată cazul, în viața curentă, să se pună în funcție mașina electronică pentru a afla cît fac 6×17 ?

RED: Se merge însă și mai departe. Fascinat de minunile tehnizării, de succesele într-adevăr umitoare ale electronicii și ale aplicării acestora în domeniul pedagogic, unii își imaginează că în ultimă instanță, mașinile se vor substitui profesorului.

H. RIMER: Am convingerea că, oricît de înalt va fi gradul de perfecționare a aparatului pedagogic modern, ea nu va putea înlocui profesorul. Și pentru că ne referim la profesor nu mă pot opri să vorbesc despre pilda personalității înaintașilor noștri. Mă gîndesc mereu cu dragoste și cu o caldă prețuire la un profesor care va constitui pentru mine întotdeauna un model. Este vorba de profesorul emerit Vasile Clurea, de la Liceul „Nicu Ganea” din Fălticeni. Din pilda acestui profesor am învățat ce înseamnă să-ți iubesti pe elevi, cum să te porți cu fiecare dintre ei fără să uți colectivul. Profesorul acesta ne spunea uneori: „Voi sînteți astăzi copii, elevi. Dar eu văd de pe acum în voi pe viitorii adulți, pe profesorii, medicii, inginerii de mine și lucrez cu voi gîndindu-mă la ceea ce veți fi”. Este foarte important să vezi și să respicți în fiecare elev omul de mine, viitorul valoare socială, viitorul cetățean.

ALEXANDRU OBADĂ: Îndeobște, profesia noastră s-a caracterizat întotdeauna printr-un anumite soi de anonim. Marile figuri ale învățămîntului primar și secundar din trecut n-au făcut zgomot, dar în umbra modestiei au urzit acele nestemate care au strălucit mai tîrziu pe firmamentul culturii românești. Dacă ele nu s-au bucurat de multă publicitate și de recunoaștere oficială, au rămas totuși icoane de neșters în amintirea elevilor lor. De la astfel de profesori trebuie să adunăm fărîmă cu fărîmă tot ceea ce a fost experiență valoroasă în îndelungată și pasionantă lor activitate. Este o experiență care se transmite din profesor în profesor. De peste două decenii, de cînd lucrez în școală, am în față pilda profesorului meu Victor Moraru. Avea un fel de a se purta în clasă care crea o atmosferă de o deosebită seriozitate, fără să fie rece și fără să fie distant. Dimpotrivă, știa să se apropie de disciplina lui și să ne facă să învățăm de drag. Nu te dojenea

Afirmarea noului reprezintă un proces complex care implică transformări mai mari sau mai mici în toate laturile procesului de învățămînt. Fără a pretinde să realizeze o sinteză a multilelor probleme pe care le ridică debarasarea de ceea ce este învechit, colocviul cu profesorii succveni a evidențiat cîteva elemente esențiale. Abordînd probleme ca aceea a raportului dintre esențial și neesențial, dintre psihologie și pedagogie, dintre clasic și modern, dintre tradiție și inovație, profesorii au subliniat necesitatea înlăturării elementelor anacronice, rutiniere, caduce care constituie un balast în procesul instructiv-educativ. S-a scos cu deosebire în evidență primejdia formalismului, ca fiind unul din veșmintele în care se maschează adesea elementele perimate.

Modul de a aborda problemele în această discuție a arătat că în aprecierea noului care merită să fie promovat și în combaterea a ceea ce este învechit și trebuie înlăturat profesorii liceului „Ștefan cel Mare” au înțeles și au respectat criteriul de bază, acela al verificării continue prin prisma rezultatelor, a eficienței.

Nu putem încheia aceste rânduri fără a sublinia că debarasarea de vechi constituie pentru profesori o preocupare de prim rang. Această preocupare își are izvorul în înșeși bazele sociale ale învățămîntului nostru, în marile lui obiective.

ST. RĂDAȘAN

H. RIMER

FL. REUT

M. SCHEFFEL

AL. OBADĂ

F. LEU

EV. VASILIU

Instruirea birourilor grupelor sindicale

Participarea activă a sindicatelor din învățământ la desfășurarea sarcinilor ce le revin din însăși program elaborat de cel de al IX-lea Congres al partidului, precum și din lucrările celui de al V-lea Congres al Sindicatelor și ale Conferinței Uniunii Sindicatelor din Instituțiile de învățământ și Cultură necesită din partea organizațiilor sindicale din școli o mobilizare a tuturor forțelor de care dispun, pentru îmbunătățirea substanțială a metodelor de muncă și ridicarea pe o treaptă superioară a întregii lor activități. În prezent, în condițiile creșterii competenței sindicatelor și ale aplicării principiului autonomiei depline în ceea ce privește activitatea proprie cit și în raporturile cu conducerea instituțiilor școlare, există largi posibilități pentru, asemenea îmbunătățiri. Ținând seama de acest fapt, ca și de experiența acumulată în ultimii ani, comitetul sindicatului nostru a luat din timp măsuri pentru organizarea unei temeinice instruirii a birourilor grupelor sindicale noi alese.

Pornind de la tezele cuprinse în Statutul Sindicatelor și în Rezoluția Congresului al V-lea al Uniunii Generale a Sindicatelor de la îndicațiile Biroului executiv al Uniunii Sindicatelor din învățământ și Cultură, de la materialele orientative publicate în presa sindicală ca și de la propunerile făcute în cadrul recentelor adunări de dări de seamă și alegeri, comitetul sindicatului nostru și-a propus să organizeze cu prilejul instruirii, o expunere privind problemele organizatorice și sarcinile pe linia îmbunătățirii procesului instructiv-educativ, care va fi expusă de președintele sindicatului. O altă expunere, care se va referi la contribuția activității cultural-educative de masă la ridicarea nivelului profesional a cadrelor didactice, va fi prezentată de responsabilul cu munca culturală, iar o a treia expunere, care se va referi la grija pentru condițiile de muncă și de viață ale celor ce lucrează în școli. În probleme de asigurări sociale și protecția muncii va fi prezentată de responsabilul cu asigurările sociale.

Prima expunere subliniază atribuția biroului grupei sindicale ca organ colectiv de muncă, care răspunde de întreaga activitate sindicală respectivă, și precizează sarcinile organizatorului grupei sindicale, ale responsabilului cu problemele organizatorice ale responsabilului cu munca culturală, ale responsabilului cu asigurări sociale și ale responsabilului cu protecția muncii.

Poarte importantă este în activitatea birourilor grupelor sindicale curînderea tuturor laturilor activității. Iată pentru ce planurile de muncă trebuie întocmite cu grijă, două ce membrii biroului se consultă reciproc și stabilesc în comun acțiunile. Pentru a orienta birourile în această direcție comitetul sindicatului nostru prezintă, în sediile de instruire, unul sau două planuri analizînd și comentînd conținutul lor.

Activitatea birourilor grupelor sindicale va fi orientată spre creșterea în cadrul colectivului pedagogic al școlii a celor mai bune condiții pentru desfășurarea procesului instructiv-educativ, pentru rezolvarea cu succes a sarcinilor pe care partidul și statul nostru le-au pus în fața învățămîntului. Biroul grupei sindicale trebuie să facă din activitatea sindicală o muncă politică de masă, mobilizînd cadrele didactice la îndeplinirea cu simț de răspundere a sarcinilor profesionale, ajutîndu-le direct la ridicarea continuă a pregătirii pedagogice și de specialitate, la perfecționarea metodelor de predare. Mijloacele și metodele prin care organizațiile sindicale pot să sprijine activitatea profesională a cadrelor didactice fără a se substitui conducerii școlii, constau, în primul rînd, în organizarea de acțiuni pentru ridicarea nivelului profesional și ideologic al cadrelor didactice, pentru lărgirea cunoștințelor de specialitate: dezbateri asupra unor materiale apărute în presa pedagogică, studierea sistematică a lucrărilor de specialitate (care trebuie să se afle la colțul metodei prin grija biroului grupei sindicale), așezarea la loc vizibil a titlurilor din publicațiile de specialitate sau din presă, informări pedagogice în cadrul „meselor rotunde”, expuneri ale unor cadre didactice universitare (organizate cu sprijinul sindicatelor din învățămîntul superior), schimburi de experiență care au ca obiect popularizarea celor mai bune metode de organizare a studiului individual.

Subliniind însemnătatea sprijinirii cadrelor didactice pentru obținerea gradelor didactice, instructajul arată că aceasta se realizează prin organizarea de consultanți pentru redactarea lucrărilor științifice și studii problemelor cuprinse în programul examenelor. Schimburi de experiență în cadrul cărora se dezbate cele mai înaintate metode de predare și probleme actuale ale didacticii, înzestrarea cabinetelor metodice din școli și a bibliotecilor sindicale cu literatura pedagogică și de specialitate, repartizarea justă a sarcinilor, în scopul acordării timpului necesar pregătirii. În același timp, instructajul subliniază că organizațiile sindicale sînt chemate să aducă o contribuție de seamă la ajutorarea cadrelor didactice tineri de către colegii cu bogată experiență didactică și pedagogică, la stimularea cercetărilor științifice a cadrelor didactice, sprijinindu-le să elaboreze lucrări originale de specialitate sau de metodică, pentru a fi prezentate în cadrul sesiunilor științifice sau publicate. La popularizarea și generalizarea experienței didactice și pedagogice în școlile ridicării calității procesului de învățămînt. În colaborare cu comisia metodică din școală, biroul grupei sindicale poate stabili experiența pozitivă din munca de predare sau cea educativă care merită să fie popularizată sub diferite forme (expun-

neri și demonstrații în fața cadrelor didactice, publicarea în presa pedagogică etc.).

Print-o strînsă colaborare cu colectivul de conducere al școlii, biroul grupei sindicale trebuie să se găsească permanent în miezul problemelor importante ce se pun în fața școlii, pentru a fi în măsură să mobilizeze pe învățători și profesori la rezolvarea lor. El este chemat să desfășoare o muncă politică susținută pentru dezvoltarea unei puternice opinii de masă, care să ducă la respectarea cu strictețe a disciplinei în muncă, să creeze climatul necesar desfășurării unei activități pline de pasune și dăruire pentru îndeplinirea nobilei sarcini de instruire și educare a tinerii generații.

În instructaj se arată că, în vederea dezvoltării permanente a conștiinței socialiste a cadrelor didactice, birourile grupelor sindicale au datoria să sprijine mobilizarea acestora la învățămîntul politic, să ajute cursanții în procurarea bibliografiei necesare și să mobilizeze cadrele didactice la expunerile făcute la nivelul raionului. Este necesar, de asemenea, să se organizeze în continuare vizite la muzee și locuri istorice, la întreprinderi etc.

Organele sindicale din școli, în colaborare cu conducerea acestora, trebuie să mobilizeze cadrele didactice la acțiunile de ridicare a nivelului cultural-educativ al maselor de oameni ai muncii, prin conferințe, cercuri de citit, brîgăzi științifice, lectorate și cercuri pe teme de educație care se adresează părinților etc.

Pentru a asigura petrecerea timpului liber în mod util, educativ și plăcut, sindicatele trebuie să extindă organizarea serilor de odihnă, a unor reuniuni cu prilejul „Zilei învățătorului” sau pentru sărbătorirea cadrelor didactice care primesc titluri și distincții, a unor profesori cu studii îndelungate în învățămînt cu prilejul primirii unor noi cadre didactice în rîndul colectivului etc.

În cadrul instructajului sînt arătate de asemenea sarcinile birourilor sindicale privind acordarea de ajutoare materiale în cadrul asigurărilor sociale de stat, acordarea la timp a ajutoarelor materiale, respectarea planificării concediilor legale de odihnă, trimiterea în stațiunile de odihnă și fratament a celor mai merituoși membri de sindicat, sorîndu-se muncii de educație sanitară din școală, aplicarea măsurilor de protecție a muncii în ateliere, laboratoare etc.

Aplicînd îndrumările primite, birourile grupelor sindicale vor răspunde pe deplin încrederei maseilor prin desfășurarea unei activități susținute, la nivelul sarcinilor ce revin sindicatelor din documentele Congresului al IX-lea al Partidului Comunist Român.

Prof. CONSTANȚA TARCEA
președinte Comitetului sindicatului învățămînt din raionul „23 August”

Una din formațiile artistice pionierești frunțase: echipa de dansuri populare a Școlii generale nr. 99 din Capitală.

CONTINUĂRI • CONTINUĂRI • CONTINUĂRI

Elevul bun

stre arată că există deosebiri a precizabile în această privință între elevii buni și foarte buni și ceilalți. Ancheta întreprinsă printre 142 elevi din clasele VII, VIII, și XI, dintre care 50 la sută buni

și foarte buni, iar 50 la sută cu rezultate mediocre sau slabe, privind „cheiutarea” timpului de care dispun în afara celui destinat îndeplinirii obligațiilor școlare indică:

Feul activității	Elevi buni și f. buni	Ceilalți elevi
Lectură particulară	68	43
Participări la filme, spectacole etc.	56	30
Activități în cercuri, la universitatea populară	16	2
Preocupări științifice speciale	18	—
Indelețniciri artistice	21	9
Sport, jocuri	18	34
Plimbări, vizite	8	10
Alte activități	19	26
Lipsa oricăror preocupări speciale	—	11

Analizînd această situație putem remarca deosebiri, nu atât cantitative (deși rețin și acestea atenția), cit mai cu seamă calitative în privința modului de folosire a timpului liber între elevii din cele două categorii și anume:

a) Structura mai variată a timpului liber al elevilor buni și foarte buni, cu preocupări mai multiple. În timp ce la elevii buni și foarte buni nu se constată nici un caz de lipsă a unor preocupări speciale în timpul liber și un număr relativ ridicat participă la activități variate cu caracter precumpănitor intelectual, cultural-artistice (71 elevi participă la 224 de astfel de activități), printre elevii slabi se constată un număr de 11 (respectiv 14 la sută), care nu menționează nici un fel de preocupări speciale în timpul liber, iar structura activităților și preocupărilor intelectuale cultural-artistice este aici mult mai simplă, mai restrînsă (71 elevi participă la 154 de astfel de activități).

b) Întrepătrunderea dintre timpul liber și activitățile, preocupările școlare este mult mai puternică în cazul elevilor buni. La acești elevi preocupările extrascolare se interfează cu cele școlare. Astfel, timpul liber aduce în afara de destindere și odihnă, o contribuție activă și însemnată la ridicarea neîntreruptă a „potențialului” intelectual, la formarea spirituală multilaterală. Judicioasa orientare și organizare a timpului liber contribuie la dezvoltarea aptitudinilor, a intereselor, a capacității creatoare. Apar astfel trăsături și priceperi intelectuale de o deosebită însemnătate privind planificarea, dozarea și repartitia timpului în raport cu realizarea anumitor interese, preocupări etc. — priceperi fundamentale pentru muncă intelectuală și pentru progres cultural-științific. Ele nu și fac simțită însă prezenta la mulți dintre elevii cu rezultate slabe sau mediocre la învățătură.

Se remarcă deci o superioritate netă în ceea ce privește folosirea timpului liber de către elevul bun sau foarte bun. Ea nu poate totuși ascunde și o oarecare unilateralitate în consumarea acestui timp, de natură să prejudicieze

buie să acorde atenție sporită trătării diferențiate a elevilor buni.

— Elevii dotați să fie mobilizați pe făgașul unei munci perseverente și de perspectivă, atît în procesul de învățămînt, cit și în afara lui. Organizarea unor întîlniri cu specialiști, cu oameni de știință, ar putea direcționa activitatea lor viitoare.

— Cunoașterea și îndrumarea familiei elevului pentru a i se crea condiții favorabile muncii școlare, pentru a i se da un ajutor competent, se dovedește a fi tot atît de necesară ca și în cazul celorlalți elevi. Experiența pedagogică pozitivă a familiei elevului bun să fie studiată și popularizată.

— Elevii cu aptitudini să fie în-

drumați, în concordanță cu înclinațiile lor, spre activități extrascolare, spre cercuri pe obiecte (materii) sau chiar spre școli speciale, iar metodică îndrumării foșorii timpului și a orientării intereselor să devină o preocupare specială a școlii și a familiei.

Subliniem, în incheiere, complexitatea problemei educării și formării cit mai depline a elevului dotat cu rezultate superioare în munca școlară. Răspunderea deosebită a colectivului didactic și a familiei în valorificarea optimă a aptitudinilor intelectuale și a însușirilor psihice și morale ale acestora în folosul colectivității școlare și a progresului societății noastre.

PRIMUL MEU DASCĂL

Născut în Arad în anul 1863, Iosif Moldovan, dascălul nostru, a lucrat ca învățător la Lugoj între anii 1882—1887, avînd acolo ca elevi, între alții, pe Tiberiu și Caius Brediceanu. Între 1887 și 1919 el a fost învățător la Arad, fiind apoi numit revizor școlar la Arad și apoi inspector școlar la Timișoara (1919—1928).

În afara de activitatea din școală învățătorul nostru a dus o conșiderabilă muncă culturală și de interes obștesc. Membru al Asociației transilvănene încă din 1897, de la fost, între 1906—1919, președinte al „Reuniunii învățătorilor”, profesor la Preparandia din Arad, profesor de limba română la Școala normală de stat din Arad și inițiator al cooperativelor populare „Spiru Haret” din județul Arad.

Iosif Moldovan a avut o importantă activitate publicistică, scriind, în afară de manuale didactice pentru clasele I—VI, și cărți în care evoca aspecte din timpul revoluției lui Horea sau din trecutul istoric al Aradului. El a redactat mulți ani „Revista Reuniunii învățătorilor” și ne-a dat o expunere de ansamblu a activității cul-

turale depuse de dascălii români din perioada dinainte de Unire în „Monografia Reuniunii Învățătorilor Români” (Ed. Școala Bănăneană, 1940).

Colaborator apropiat al lui Teodor Ceantea, Petre Pipoș, Nicolae Oncu, Roman Ciorogariu în opera de ridicare culturală a poporului nostru din regiunea Aradului, ca și de cultivare a limbii române, Iosif Moldovan adresa învățătorilor apelul: „Indemnați pe colegii învățători să țină mult la ambiținea chemării lor, conjurați să caute ca nici un prunc de român să nu rămîna fără știință de carte, fiți sfințitorii poporului”.

Cu un asemenea dascăl, Școala primară din Arad, pe care am absolvit-o în anul 1921, a exercitat o adîncă înrîurire asupra mea, asupra felului meu de a considera munca și datoria față de colectivitate, asupra traiectoriei pe care am urmat-o în viață. Și nu este desigur o întîmplare faptul că prin modesta școală primară a lui Iosif Moldovan au trecut ca elevi, în primii lor ani de ucenicie școlară, nu mai puțin de trei academicieni români.

Pensia suplimentară

La redacție continuă să sosească numeroase scrisori prin care oamenii școlii își exprimă mulțumirea față de hotărîrea plenarei C.C. al P.C.R. privind majorarea pensiilor și îmbunătățirea sistemului de pensionare, fac propuneri și pun întrebări cu privire la prevederile noului proiect de lege a pensiilor.

Răspundem mai jos la unele din aceste întrebări, în legătură cu pensia suplimentară.

Hotărîrea Plenarei Comitetului Central al Partidului Comunist Român cu privire la majorarea pensiilor și îmbunătățirea legislației pensiilor prevede instituirea pensii suplimentare prin contribuția salariaților, motivată de creșterea continuă a bunăstării celor ce muncesc, ca urmare a sporirii veniturilor, statornicirii unor relații noi, de colaborare și întruajutorare reciprocă între oameni în procesul muncii și în viața socială.

Asigurînd oamenilor muncii, la bătrînețe, o viață tîhnită și demnă, pensia suplimentară, legată de munca pensionarilor cu munca generației active, este o punte între prezent și viitor, de natură să consolideze și pe această cale comunitatea noastră socială.

Art. 73, al. 1 și 2 din proiect, precizează că au dreptul la pensie suplimentară pensionarii și beneficiarii de ajutor social din cadrul asigurărilor sociale de stat, care au contribuit, în timpul activității salariale, la fondul pentru pensia suplimentară, precum și pensionarii urmași, dacă susținătorul decedat a contribuit la fondul pentru pensia suplimentară. Cuantumul pensiei suplimentare pentru cei ce au contribuit cel puțin 10 ani la fondul acestei pensii este de 14 la sută din salariul tarifar lunar, folosit la calcularea pensiei de asigurări sociale. Pentru cei ce au contribuit mai puțin de 10 ani la fondul pensiei suplimentare procentul este de la 5—10 la sută în raport cu anii de contribuție.

Art. 74, al. 3, stabilește că pentru beneficiarii de ajutor social pensia suplimentară se calculează pe baza mediei salariilor tarifare lunare din ultimii 5 ani de activitate consecutivă. Pentru invalizi beneficiarii de ajutor social care au lucrat mai puțin de 5 ani, pensia suplimentară se stabilește pe baza mediei salariilor tarifare din perioada de activitate.

În cazul în care angajații au contribuit pentru pensia supli-

mentară pînă la data pensionării, mai puțin de 12 luni, nu primesc pensie suplimentară, însă, potrivit al. 5 din același articol, li se restituie sumele plătite cu titlul de contribuție.

Excepție la cele stabilite la al. 4, din art. 74 fac pensionarii de invaliditate și pensionarii urmași, care vor primi, totuși, și în această ipoteză, pensia suplimentară, calculată în procentul minim prevăzut pentru 1—2 ani de contribuție. Această dispoziție reflectă grija, ce o poartă regimul nostru pensionarilor invalizi și pensionarilor urmași, care nu pot fi lipsiți de pensie suplimentară prin intervenirea unui eveniment nenorocit, neîmputabil. Este, de asemenea, demn de relevat și faptul că legiuitorul este preocupat de ideea înlăturării prejudiciilor pensionarului care a contribuit pentru pensie suplimentară mai puțin de 12 luni, dispunînd restituirea contribuției.

Pentru invalizii de gradul III, cuantumul pensiei suplimentare se reduce la jumătate din procentele prevăzute în primele alineate ale art. 74, corespunzător anilor de contribuție.

În sfîrșit, alin. 7 din acest text mai prevede o dispoziție în favoarea angajaților care au împlinit limita de vîrstă sau sint invalizi și au încetat activitatea fără a putea fi înscrși la pensie sau ajutor social, deoarece nu îndeplinesc condițiile prevăzute de lege, specificînd că aceștia au drept la pensie suplimentară dacă au contribuit pentru ea cel puțin 12 luni. Este un caz în care pensia suplimentară are o existență independentă, ne mai fiind subordonată calității de pensionar de asigurări sociale sau beneficiar de ajutor social.

Art. 75 din proiect stabilește calculul pensiei suplimentare pentru pensionarii urmași, ținînd seama de pensia suplimentară stabilită conform art. 74, al. 1 și 2, în raport de numărul urmașilor.

Fondurile necesare plății pensii suplimentare se formează din contribuția tuturor salariaților, fixată la 2% din salariul tarifar lunar, care se varsă de unități într-un cont special al Uniunii Generale a Sindicatelor, la Banca Națională a Republicii Socialiste România. Această instituție de credit va plăti o dobîndă anuală de 1,5% cu care se întregeste fondul de pensie suplimentar.

În situația noastră, a profesorilor, un calcul simplu ne convinge de justetea acestei afirmații. Astfel, unu profesor definitiv cu un salariu de 1850 lei, a cărui contribuție de 2% din salariul tarifar lunar pe timp de 10 ani, este de 3440 lei, i se cuvine o pensie suplimentară lunară de 259 lei. El primește deci în decurs de numai 13 luni întreaga contribuție depusă timp de 10 ani.

Avantajul pensiei suplimentare apare în toată claritatea și datorită creșterii longevității populației din țara noastră, care învederează faptul că numărul pensionarilor și perioadelor în care ei beneficiază de pensia suplimentară vor fi din ce în ce mai mari.

Modul de reglementare a pensiei suplimentare, întemeiat pe principiul mutualității, a cărui forță educativă este atît de puternică în relațiile noi de colaborare și întruajutorare statornicite în țara noastră, dovedește o dată mai mult grija deosebită pe care partidul o poartă oamenilor muncii și după ce aceștia devin pensionari.

INSTITUTUL DE ȘTIINȚE PEDAGOGICE

anunță scoaterea la concurs a următoarelor posturi

- 1) șef de sector cercetare științifică, specialitatea pedagogie, sectorul „Învățămînt profesional și tehnic”;
- 2) cercetător științific principal, specialitatea fizică, sectorul „Științele naturii”;
- 3) cercetător științific principal, specialitatea pedagogie, sectorul „Istoria pedagogiei”;
- 4) cercetător științific principal, specialitatea medicină, sectorul „Învățămînt special”;
- 5) cercetător științific principal, specialitatea inginer agronom, secto-

CONCURS

rul „Învățămînt profesional și tehnic”;

- 6) cercetător științific principal, specialitatea pedagogie, sectorul „Bazele teoretice ale pedagogiei”;
 - 7) cercetător științific principal, specialitatea matematică, sectorul „Științele naturii”;
 - 8) Defectologie, filiala Cluj.
- Cererile de înscriere se primesc la secretariatul institutului, din str. Sf. Apostoli nr. 14, București, pînă la data de 23 noiembrie a.c., însoțite de următoarele acte:
- copie legalizată de pe diploma de examen de stat sau de pe actul echivalent de studii superioare în

În bibliotecă